

5. Gyámság, gondnokság

- gyám és gondnok kirendelésével kapcsolatos ügyek

Az a kiskorú, aki nem áll szülői felügyelet alatt, gyámság alá tartozik. A gyámság alá tartozó kiskorú részére a gyámhivatal gyámot rendel, a gyámrendelés iránt hivatalból intézkedik.

A kiskorú legközelebbi rokonai kötelesek a gyámhatóságnak haladéktalanul bejelenteni, ha a kiskorú részére bármely okból gyám rendelése szükséges. A bíróság, az anyakönyvvezető, a hagyatéki leltározást végző és az egyéb államigazgatási feladatot ellátó szervek kötelesek a gyámhatósággal közölni a hivatalos eljárásuk során tudomásukra jutott minden olyan esetet, amelyben valamely kiskorú részére gyámot kell rendelni.

Törvény eltérő rendelkezése hiányában a gyám a gyámsága alatt állónak gondozója, vagyonának kezelője és törvényes képviselője.

A gyámot a gyámsággal járó jogok és köteleességek, ha a gyámhatóság másként nem rendelkezik, a kirendelő határozat kézbesítését követő naptól kezdve illetik meg, illetőleg terhelik.

A gyámság viselése elsősorban azt illeti, akit a szülői felügyeletet gyakorló szülő közokiratban vagy végrendeletben gyámul megnevezett (nevezett gyám). Ha a szülői felügyeletre egyaránt jogosult szülők más-más gyámot neveztek meg, a körülmények figyelembevételével a gyámhatóság határoz afelől, hogy a gyámságot melyik viselje.

A nevezett gyámot csak akkor szabad mellőzni, ha a törvény értelmében gyámságot nem viselhet, vagy a gyámság átvételében gátolva van, végül ha kirendelése a kiskorú érdekét veszélyeztetné.

Nevezett gyám nemlétében a gyámhatóság elsősorban a gyámság ellátására alkalmas rokont, illetőleg a kiskorúval más családi kapcsolatban álló személyt rendel ki gyámul. Ha ilyen hozzátartozó nincs, a gyámhatóság más alkalmas személyt rendel ki.

Azt a személyt,

- a) akinél a gyámhivatal a gyermeket ideiglenes hatállyal elhelyezte,
- b) akinél a bíróság a gyermeket elhelyezte,
- c) aki a gyermeket a gyámhatóság hozzájárulásával családba fogadta a gyermek gyámjával kell rendelni.

Gyámság alá tartozik az a gyermek, akit átmeneti vagy tartós nevelésbe vettek, továbbá akit ideiglenes hatállyal nevelőszülőnél vagy gyermekotthonban, illetve más bentlakásos intézményben helyeztek el, és szülője ellen a szülői felügyelet megszüntetése iránt per van folyamatban.

Gyám lehet minden nagykorú személy, akivel szemben törvényben meghatározott kizáró körülmény nem áll fenn. Gyámságot nem viselhet az,

- a) aki gondnokság alatt áll,
- b) aki a szülői felügyeletet megszüntető vagy a közügyektől eltöltő jogerős ítélet hatálya alatt áll,
- c) akit a szülői felügyelet gyakorlására jogosult szülő a gyámságból közokiratban vagy végrendeletben kizárt,
- d) akinek szülői felügyeleti joga azért szünetel, mert gyermekét a gyámhivatal átmeneti vagy tartós nevelésbe vette,
- e) akinek a gyermekét örökbefogadhatónak nyilvánították.

Amennyiben a gondnokság alá helyezés szükségességéről a gyámhatóság tudomást szerez, a gondnokság alá helyezési eljárást meg kell indítania, ha ezt a közeli hozzátartozó (a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére) a gyámhatóságnak a perindítás szükségességéről való tájékoztatását követő 60 napon belül nem teszi meg.

A gondnokság alá helyezést a nagykorú személy házastársa, egyeneságbeli rokona, testvére, a gyámhatóság és az ügyész kérheti.

Amennyiben a közeli hozzátartozók úgy nyilatkoznak, hogy perindítási jogukkal nem kívánnak élni vagy a pert a gondnokság alá helyezés szükségességéről való tudomásszerzésüket követő 60 napon belül nem indítják meg, úgy a gondnokság alá helyezés iránti pert az illetékes gyámhivatal indítja meg.

Korlátozottan cselekvőképes az a nagykorú, akit a bíróság ilyen hatállyal gondnokság alá helyezett. Cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek az ügyei viteléhez szükséges belátási képessége a pszichés állapota, szellemi fogyatkozása vagy szenvedélybetegsége miatt - általános jelleggel, illetve egyes ügycsoportok vonatkozásában - tartósan vagy időszakonként visszatérően nagymértékben csökkent.

Ha a belátási képesség korlátozása csak részleges, a gondnokolt minden olyan ügyben önállóan érvényes jognyilatkozatot tehet, amely ügycsoport tekintetében a bíróság a cselekvőképességet korlátozó ítéletben a gondnokolt cselekvőképességét nem korlátozta.

A bíróságnak a cselekvőképesség korlátozását kimondó ítéletében rendelkeznie kell a gondnokság alá helyezés kötelező felülvizsgálta iránti eljárás megindításának időpontjáról, mely nem lehet későbbi, mint az ítélet jogerőre emelkedésétől számított öt év. A felülvizsgálati eljárást a gyámhatóságnak kell megindítania.

A korlátozottan cselekvőképes személy jognyilatkozata általános jelleggel, illetve a bíróság ítéletében meghatározott ügycsoportok tekintetében csak akkor érvényes, ha azt a gondnoka beleegyezésével vagy utólagos jóváhagyásával tette. A gondnokolt és gondnoka közötti vita esetén a gyámhatóság dönt. Ha a korlátozottan cselekvőképes személy cselekvőképessé válik, maga dönt a függő jognyilatkozatainak érvényességéről.

A korlátozottan cselekvőképes személy a gondnoka közreműködése nélkül is

- a) tehet olyan személyes jellegű jognyilatkozatot, amelyre a jogszabály feljogosítja;
- b) megkötheti a mindennapi élet szokásos szükségleteinek fedezése körébe tartozó kisebb jelentőségű szerződéseket;
- c) rendelkezik a munkaviszonyból és munkaviszony jellegű jogviszonyból, társadalombiztosítási, szociális és munkanélküli ellátásból származó jövedelme 50%-ával; annak erejéig kötelezettséget is vállalhat;
- d) megköthet olyan szerződéseket, amellyel kizárólag előnyt szerez.

Cselekvőképtelen az a nagykorú, akit a bíróság cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezett. A cselekvőképességet kizáró gondnokság alá a bíróság azt a nagykorú személyt helyezi, akinek ügyei viteléhez szükséges belátási képessége - pszichés állapota vagy szellemi fogyatkozása miatt - tartósan teljes mértékben hiányzik. A bíróságnak a cselekvőképességet kizáró gondnokság alá helyezést kimondó ítéletében rendelkeznie kell a felülvizsgálatról, kivéve, ha az érintett személy belátási képességének hiánya véglegesnek tekinthető.

A cselekvőképtelen személy jognyilatkozata semmis (a cselekvőképtelen személy azonban maga is megkötheti azokat a csekély jelentőségű szerződéseket, amelyek a mindennapi életben tömegesen fordulnak elő, és különösebb megfontolást nem igényelnek); nevében gondnoka jár el. A gondnoknak a véleménynyilvánításra képes gondnokolt kívánságát, kéréseit - pl. a tartózkodási helyére vonatkozóan - a döntések meghozatala előtt meg kell hallgatnia és lehetőség szerint figyelembe kell vennie. A cselekvőképtelen személy maga is megkötheti azokat a csekély jelentőségű szerződéseket, amelyek a mindennapi életben tömegesen fordulnak elő, és különösebb megfontolást nem igényelnek.

A cselekvőképtelen személy gondnoka, korlátozott cselekvőképesség esetén pedig az érintett személy és gondnoka jognyilatkozatainak érvényességéhez a gyámhivatal jóváhagyása szükséges, ha a jognyilatkozat a gondnokolt

1. tartására,
2. örökösödési jogviszony alapján megillető jogára vagy kötelezettségére,
3. ingatlan tulajdonának átruházására vagy bármely módon történő megterhelésére vonatkozik, ide nem értve azt az esetet, amikor ingatlan ellenérték nélküli megszerzésével egyidejűleg kerül sor haszonélvezet alapítására,
4. a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. tv. 20/B. §-a alapján beszolgáltatott vagyonára,
5. vagyonának mértékétől függően a gondnokot kirendelő határozatban megállapított összeget, de legalább 50.000.-Ft-ot meghaladó értékű egyéb vagyontárgyára, vagyoni értékű jogára vonatkozik.

A gyámhatóság kivételesen indokolt esetben hozzájárulhat

- a) a cselekvőképtelen személy gondnoka, korlátozott cselekvőképesség esetén pedig a gondnokolt és a gondnok közös kérelmére a gondnokság alá helyezett személy leszármazójának önálló háztartás alapításához, fenntartásához, illetve más létfontosságú célja eléréséhez a gondnokság alatt álló vagyonának terhére; a támogatás mértéke a leszármazó kötelesrészét nem haladhatja meg;
- b) a korlátozottan cselekvőképes gondnokolt és gondnoka közös kérelmére a gondnokolt által történő - az a) pontban foglaltak alá nem tartozó - ajándékozáshoz vagy jogokról ellenérték nélkül lemondásához, illetve közcélra történő felajánlásához, feltéve, hogy a jogügylet a gondnokolt megélhetését nem veszélyezteti.

Nincs szükség a gyámhatóság jóváhagyására

- a) bírósági vagy közjegyzői határozattal elbírált jognyilatkozat érvényességéhez,
- b) azon jognyilatkozatok esetében, amelyek tekintetében a bíróság ítéletében a cselekvőképességet korlátozó gondnokság alá helyezett személy cselekvőképességét nem korlátozta.

A bíróság által gondnokság alá helyezett személy részére a gondnokot a gyámhatóság rendeli ki.

Gondnok lehet minden cselekvőképes, nagykorú személy. Gondnokul csak az rendelhető ki, aki a gondnoki tisztséget vállalja. Gondnokul nem rendelhető ki, aki a gondnokolttal tartási, életjáradéki vagy öröklési szerződést kötött, valamint ezen személyek közeli hozzátartozója.

Gondnokká - ha ez érdekeivel nem ellentétes - a gondnokság alá helyezett által még cselekvőképes állapotában közokiratban kijelölt vagy a gondnokság alá helyezést követően megnevezett személyt, ha ez nem lehetséges, akkor elsősorban együttélő házastársát kell kirendelni. Ha ilyen nincs, vagy a házastárs kirendelése veszélyeztetné a gondnokság alatt álló érdekeit, a gyámhatóság gondnokul olyan személyt rendel ki, aki a gondnokság ellátására az összes körülmények figyelembevételével alkalmasnak mutatkozik.

A gondnok kirendelésénél az arra alkalmas személyek közül a szülőket, illetve a szülők által - a haláluk esetére - közokiratban vagy végrendeletben megnevezett személyt, ilyenek hiányában más hozzátartozókat - akik szükség esetén a személyes gondoskodást is el tudják látni - előnyben kell részesíteni. Ha a gondnok az előzőek szerint nem rendelhető ki, a gondnokolt számára hivatásos gondnokot kell kirendelni. Hivatásos gondnokul a fogyatékosokkal, szenvedélybetegekkel vagy pszichiátriai betegekkel foglalkozó társadalmi szervezet (pl.: egyesület) által a tagjai közül ajánlott személy is kirendelhető.

Nem lehet gondnokul kirendelni azt, akinek személye ellen a gondnokság alá helyezett kifejezetten tiltakozik. A hivatásos gondnok kirendelése a gondnokolt tiltakozása esetén sem mellőzhető.

A gondnok - általános jelleggel, illetve a cselekvőképességet korlátozó ítéletben meghatározott ügyekben - a gondnokság alá helyezett személy vagyonának kezelője és törvényes képviselője. A gondnok indokolt esetben - vállalása esetén - a gondnokság alá helyezett gondozását is ellátja.

- a gyám és a gondnok működésének felügyelete és irányítása

A gyám működésében a gyámhatóság rendszeres felügyelete és irányítása alatt áll. Működéséről, különösen a gyámsága alatt álló kiskorú ügyeiről bármikor köteles felvilágosítást adni a gyámhatóságnak.

A gyámhatóság a gyám jogkörét korlátozhatja, intézkedéseit - az elhelyezés tárgyában tett intézkedés kivételével - hivatalból vagy a gyámság alatt álló, illetőleg rokonai kérelmére meg is változtathatja. A kiskorú részére választott életpálya helyett a gyám csak annak beleegyezésével jelölhet ki más életpályát.

A gyám a vagyonkezelésről - a gyámhatóság eltérő rendelkezése hiányában - legalább évenként köteles a gyámhatóságnak számot adni.

A gondnok tevékenységét a gyámhatóság felügyeli. A gondnok működéséről, illetve a gondnokolt állapotáról a gyámhatóság felhívására bármikor, egyébként évente köteles beszámolni a gyámhatóságnak.

A gondnok a vagyon kezeléséről évente köteles számadást adni a gyámhatóságnak.

A gyámhatóság a vagyonkezelés tekintetében a gyámot és a gondnokot eseti számadásra kötelezheti.

A gyámhivatal a gyámot a gyermek, a gondnokot a gondnokolt érdekében megfelelő intézkedés megtételére utasíthatja.

A gyám és a gondnok tisztségének megszűnése után köteles a gyámhatóságnak működéséről jelentést, a kezelése alatt volt vagyonról pedig végszámadást előterjeszteni.

Letölthető nyomtatványok (gyámi jelentés; gondnoki működési beszámoló; eseti számadás; rendszeres számadás (egyszerűsített, tételes); végszámadás)

**Fonyód Városi Gyámhivatal Tárgy: Gyámi/gondnoki számadás
Részére előterjesztése**

**8640 Fonyód
Fő u.19.**

**RENDSZERES SZÁMADÁS
(EGYSZERŰSÍTETT)**

Gyámolt/gondnokolt neve és lakcíme:

Gyám/gondnok neve és lakcíme:

**A gyámolt/gondnokolt vagyonának kezelőjeként a időszakra
vonatkozó vagyonkezelésről szóló rendszeres számadásomat az alábbiak szerint terjesztem
elő:**

1. **Összes készpénz bevétel: Ft**
2. **Összes készpénz kiadás: Ft**
3. **Év végi készpénz egyenleg: Ft**

A gyámolt/gondnokolt nevére szóló és a(z)(hitelintézet megnevezése)
.....számú gyámhatósági fenntartásos betétbe (betétkönyv, forintszámla,
devizaszámla, értékpapír) Ft-ot befizettem.

A betét év végi egyenlege: Ft

4.) Kezelésben lévő ingatlanok felsorolása:

.....

5.) Kezelésben lévő ingó vagyontárgyak felsorolása:

.....

6.) A számadással kapcsolatos egyéb bejelentések:

.....

Kelt:

.....
gyám/gondnok aláírása

**Fonyód Városi Gyámhivatal Tárgy: Gyámi/gondnoki számadás
részére előterjesztése**

Melléklet: db

8640 Fonyód

Fő u.19.

**RENDSZERES SZÁMADÁS
(TÉTELES)**

Gyámolt/gondnokolt neve és lakcíme:

Gyám/gondnok neve és lakcíme:

**A gyámolt/gondnokolt vagyonának kezelőjeként a és
közötti időszakra vonatkozó vagyonkezelésről szóló rendszeres számadásomat az alábbiak
szerint terjesztem elő:**

Bevételek részletezése:

Forrása: Összege:

1.)	Ft
2.)	Ft
3.)	Ft
4.)	Ft
5.)	Ft
6.)	Ft
7.)	Ft
8.)	Ft
9.)	Ft
10.)	Ft

..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft

..... évben összesen:Ft

-3-

5.) Egyéb kiadások (pl.: élelmezés, háztartási költségek):

Megnevezés: Összege:

..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft
..... Ft

..... évben összesen:Ft

..... évben a készpénz kiadások összesen: Ft

..... évben a készpénz egyenleg (bevétele és kiadások különbözete): Ft

A gyámolt/gondnokolt nevére szóló és a(z)(hitelintézet megnevezése)
.....számú gyámhatósági fenntartásos betétbe (betétkönyv, forintszámla,
devizaszámla, értékpapír) Ft-ot befizettem.

A betét év végi egyenlege: Ft

Kezelésben lévő ingatlanok felsorolása:

.....

Kezelésben lévő ingó vagyontárgyak felsorolása:

.....

A számadással kapcsolatos egyéb bejelentések:

.....

Kelt:

.....

gyám/gondnok aláírása

**Fonyód Városi Gyámhivatal Tárgy: Gyámi/gondnoki végszám-
részére adás előterjesztése**

8640 Fonyód

Fő u.19.

VÉGSZÁMADÁS

Gyámolt/gondnokolt neve és lakcíme:

Gyám/gondnok neve és lakcíme:

A gyámolt/gondnokolt vagyonának kezelőjeként a év hó napjától év hó napjáig tartó időszakban végzett vagyonekezelésről szóló végszámadásomat az alábbiak szerint terjesztem elő:

**1.) A gyámolt/gondnokolt nevére szóló és a(z)
(hitelintézet megnevezése) vezetett, számú gyámhatósági
fenntartásos betétben (betétkönyv, forintszámla, devizaszámla, értékpapír) kezelt
összege: Ft**

2.) Kezelésben lévő ingatlanok felsorolása:

.....

3.) Kezelésben lévő ingó vagyontárgyak felsorolása:

.....

4.) A számadással kapcsolatos egyéb bejelentések:

.....

Kelt:

.....

gyám/gondnok aláírása

A kérelem benyújtásának helye:

Fonyód Város Polgármesteri Hivatal Gyámhivatala

8640 Fonyód, Fő u. 19. 'A' épület 17. számú iroda

Tel.: (85) 562-991 és 562-980

Ügyintéző: Nagy Endréné